

Perusopetuksen Aamu- ja iltapäivätoiminta Kempeleessä

Toimintasuunnitelma

Sisällys

Johdanto	3
1. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen yleiset periaatteet	3
2. Toiminnan järjestämisen periaatteet Kempeleen kunnassa	4
2.1. Aamupäivätoiminta	4
2.2. Iltapäivätoiminta	5
2.3. Ryhmäkoko	5
2.4. Kuljetus	5
2.5. Maksut	5
2.5.1 Maksualennukset	6
2.6. Hakemus	6
.....	7
2.7. Päätös	7
2.8. Irtisanominen	7
3. Toiminnan tavoitteet ja lapsen oikeudet	7
3.1. Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen	8
.....	8
3.2. Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen	8
3.3. Eettisen kasvun tukeminen	9
3.4. Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen	10
4. Toiminnan sisällöt ja painotukset	10
5. Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa	11
5.1. Aamu- ja iltapäivätoiminta yleisen, tehostetun ja erityisen tuen oppilaat	12
5.2. Erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta Kempeleessä	13
5.4. Yhteistyö toiminnan järjestämisessä	14
6. Henkilöstö	14
7. Toiminnan tietojen keruu ja arviointi	15
7.1. Toiminnan sisäinen arviointi	15
7.2. Toiminnan ulkopuoliseen arviointiin osallistuminen ja tulosten julkistaminen	15

Johdanto

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Perusopetuslain mukaisesti Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet. Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee järjestää Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden (2011) mukaisesti. Aamu- ja iltapäivätoimintaa tulee tarjota kunnan päättämässä laajuudessa perusopetuksen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen päätös erityisestä tuesta.

1. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen yleiset periaatteet

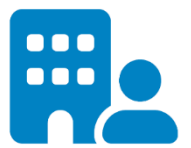
Lapsen ja nuoren kehitystä tukeva aamu- ja iltapäivätoiminta tulee rakentaa jatkumona varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle, ja sen lähtökohtana ovat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohja lapsen hyvälle kasvulle. Lapsuudessa ja varhaisnuoruudessa lapsen itsenäisyys lisääntyy vähitellen, mutta hän tarvitsee vielä aikuisen turvaa, läsnäoloa ja ohjausta. Aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa vastapainoa ja tukea koulutyölle sekä mahdollisuuden lepoon ja virkistykseen. Toiminnan suunnittelun lähtökohtana ovat yksilölliset ja yhteisölliset sekä sosiaaliseen kasvuun liittyvät näkökohdat. Tavoitteena on tarjota lapselle ammattitaitoisen ja tehtävään soveltuvan henkilöstön valvonnassa hänen tarpeensa huomioonottavaa, monipuolista ja virkistävää toimintaa.

Lapsen hyvinvointia rakennetaan yhteistyön kautta. Yhtenä aamu- ja iltapäivätoiminnan keskeisenä tavoitteena on kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen. Koulun opetussuunnitelma ja siinä määritellyt kasvatustavoitteet ohjaavat myös koulun tiloissa toteutettua aamu- ja iltapäivätoimintaa. Aikuisen antama malli, yksilön kunnioittaminen, toisen huomioon ottaminen ja yhteiset säännöt ovat perusta hyvälle yhteistyölle.

Yhteistyö edellyttää avointa ja luottamuksellista vuorovaikutusta. Se luo pohjaa mahdollisten ongelmatilanteiden ratkaisuun. Laadukkaasti suunniteltu ja toteutettu aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa parhaan mahdollisen tuen lasten koulunkäynnin, vanhempien työelämän ja perheiden vapaa-ajan yhteensovittamiseksi. Moniammatillisen yhteistyön verkostolla turvataan lapsen hyvä kokonainen päivä.

Toiminnalla on oma erityisluonteensa, sillä se perustuu vapaaehtoisuuteen ja sijoittuu lasten vapaa-aikaan. Lasten hyvinvoinnin edistäminen toteutuu parhaiten luonnollisia kasvuympäristöjä ja pedagogista osaamista hyödyntämällä ja yhdistämällä. Tavoitteena on avoin, rohkaiseva ja kiireetön ilmapiiri.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa voidaan käyttää koulun tiloja tai muita toimintaan soveltuvia toimintaympäristöjä. Toimintaympäristön tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista, ja sitä suunniteltaessa tulee ottaa turvallisuuden lisäksi huomioon toiminnan luonne ja tarkoitus, lapsen kiinnostuksen kohteet ja toiminnan monipuolisuus.

2. Toiminnan järjestämisen periaatteet Kempelen kunnassa

Toiminnan koulukohtaisesta toteuttamisesta vastaa koulun rehtori tai apulaisrehtori. Aamu- ja iltapäivätoiminnan käytännön toteutuksen päävastuu on kunkin koulun rehtorin nimeämällä vastuuhjaajalla. Ohjaajina toimivat koulun koulunkäynninohjaajat.

2.1. Aamupäivätoiminta

Aamutoimintaa järjestetään koulupäivinä lauantaiyöpäiviä sekä lukuvuoden aloituspäivää lukuun ottamatta klo 7.00–10.00 välisenä aikana kunkin koulun aikatauluihin soveltaen. Tarjolla on tila ja valvova aikuinen koulupäivän alkamista edeltävään välituntiin asti.

Aamupäivätoimintapaikka myönnetään koko lukuvuodeksi. Aamupäivätoimintaa järjestetään, mikäli ilmoittautujia on vähintään kymmenen lasta. Mikäli lasten lukumäärä jää alle kymmenen, niin toiminta lakkaa syyslukukauden lopussa. Huoltajilta

selvitetään lasten hoidon tarve aamupäivätoimintaan kevätlukukaudelle marraskuun aikana.

Aamulla ei tarjota aamupalaa.

2.2. Iltapäivätoiminta

Iltapäivätoiminta muodostaa kokonaisuuden, joka tarjoaa erilaisia virikkeitä, sosiaalista vuorovaikutusta sekä mahdollisuuden omaan toimintaan, rentoutumiseen ja lepoon. Iltapäivätoimintaa järjestetään koulupäivinä pääsääntöisesti klo 12–17 välisenä aikana kunkin koulun päivärytmin mukaisesti. Lukuvuoden aloituspäivää edeltävänä iltapäivänä järjestetään tutustumismahdollisuus iltapäivätoimintaan. Iltapäivätoimintaan osallistuva lapsi saa välipalan.

Toimintaa järjestetään seuraavissa kouluissa: Ketolanperän koulu, Kirkonkylän koulu, Ylikylän koulu, Santamäkitalon koulu ja Linnakangastalon koulu.

Iltapäivätoimintaa ei järjestetä lauantai- ja sunnuntai- ja lukukausien päättöpäivinä sekä henkilökunnan kouluttautumisen ja virkistäytymisen vuoksi 1–2 iltapäivänä lukuvuodessa. Kyseiset iltapäivät ilmoitetaan tiedoksi vähintään kuukautta aikaisemmin.

Iltapäivätoimintaan osallistuva lapsi saa välipalan.

2.3. Ryhmäkoko

Lähtökohta ryhmiä rakennettaessa on, että ryhmällä on vähintään kaksi ohjaajaa. Kahden ohjaajan toimintamallilla mahdollistetaan turvallinen, monipuolinen ja suunnitelmallinen toiminta. Ohjaajaa kohden on noin 13 oppilasta. Tukea tarvitsevien oppilaiden sijoittelussa tarkastellaan ryhmää kokonaisuutena ja oppilaan mahdollisuuksia toimia ryhmässä.

2.4. Kuljetus

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuville oppilaille ei järjestetä koulukuljetusta.

2.5. Maksut

Aamu- ja iltapäivätoiminnasta peritään kiinteä kuukausimaksu osallistumiskertojen mukaisesti. Maksu sisältää tapaturmavakuutuksen, toiminnassa käytettävät materiaalit

ja välineet sekä välipalan. Huoltaja sitoutuu maksuun ilmoittaessaan lapsensa toimintaan.

Laskutus suoritetaan kuukausittain jälkikäteen toteutuneiden läsnäolopäivien perusteella. Mikäli lapsi aloittaa toiminnan kesken kauden tai kesken toimintakuukauden, käytetään minimilaskutusperusteena yhtä kuukautta. Elokuussa ja joulukuussa peritään puolet kuukausimaksusta. Kesäkuun asiakasmaksu sulautetaan toukokuun maksuun, sillä koulupäiviä on 0-4 kpl. Asiakasmaksuun voi hakea maksuvapautusta, mikäli perhe saa toimeentulotuen perusosaa. Hakemukseen tulee liittää todistus perheen saamasta toimeentulotuesta. Päätöksen asiakasmaksun alentamisesta tekee sivistysjohtaja.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan paikka voidaan sanoa irti, mikäli maksut jäävät maksamatta.

2.5.1 Maksualennukset

- Jos oppilas osallistuu aamu- ja/tai iltapäivätoimintaan 0-10 päivänä kuukaudessa, maksu on puolet kuukausimaksusta.
- Jos sairaudesta aiheutuva poissaolo kestää koko kalenterikuukauden, maksua ei peritä.

Kunnanhallitus päättää aamu – ja iltapäivätoiminnan maksut. Maksut löytyvät kunnan nettisivuilta aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydestä.

2.6. Hakemus

Aamu- ja iltapäivätoimintaan ilmoittautuminen tapahtuu 1. luokkalaisilla kouluun ilmoittautumisen yhteydessä sähköisesti tai kunnan nettisivuilta saatavalla lomakkeella. Ilmoittautuminen on mahdollista helmikuun alusta viikolle 9 saakka. Aamu- ja iltapäivätoimintaan voi hakeutua myös toimintakauden aikana kunnan nettisivuilta saatavalla lomakkeella, jonka voi toimittaa koululle paperisena. Toimintakauden aikana haettu paikka tulee hakea vähintään viikkoa ennen tarpeen alkamista.

Hakuaikana saapuneiden hakemusten perusteella päätetään perustettavat aamu- ja iltapäivätoimintaryhmät. Aamupäivätoimintaryhmä perustetaan, mikäli koululta on paikkaa määräaikaan mennessä hakenut vähintään 10 lasta. Lasten vähimmäismäärä ei koske Ketolanperän koulua.

Iltapäivätoimintaryhmä perustetaan, mikäli paikkoja on hakenut määräaikaan mennessä vähintään 15 lasta. Lasten vähimmäismäärä ei koske Ketolanperän koulua.

2.7. Päätös

Päätöksen aamuiltapäivätoiminnan paikan myöntämisestä tekee koulun rehtori. Päätöksestä ilmoitetaan Wilma-viestillä.

2.8. Irtisanominen

Aamu-iltapäivätoiminnan paikka on mahdollista irtisanoa. Mikäli lapsi jää kokonaan pois toiminnasta, paikka tulee irtisanoa kirjallisesti Wilman kautta kuluvan kuukauden aikana toiminnasta vastaavalle rehtorille tai apulaisrehtorille. Näin seuraavasta kuukaudesta mene enää toimintamaksua.

3. Toiminnan tavoitteet ja lapsen oikeudet

Toiminnan yleisenä tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsentunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Toiminnan tulee lisäksi edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennalta ehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta.

Perusteissa on määritelty seuraavat tavoitteet:

- Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen
- Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen
- Eettisen kasvun tukeminen
- Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Toimintaan osallistuva lapsi on oikeutettu:

- välipalaan
- turvalliseen toimintaympäristöön ilman väkivallan ja kiusaamisen uhkaa
- turvallisiin tiloihin ja välineisiin
- toiminnan järjestäjän ottamaan vakuutusturvaan

3.1. Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Lasten itsenäisyys lisääntyy kasvun myötä, mutta lapset tarvitsevat vielä aikuisen turvaa, läsnäoloa ja ohjausta. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään eri toimijoiden moniammatillista yhteistyötä ja yhteistyötä perheiden kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on lisätä tuntemusta lapsista, auttaa tunnistamaan lasten tarpeet ja parantaa toiminnan laatua. Toimintaa järjestettäessä otetaan huomioon eri kieli- ja kulttuuriryhmien tarpeet, eri-ikäisten lasten tarpeet ja paikalliset erityispiirteet.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan yleisenä tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Toiminnan tulee lisäksi edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta. Tämä tavoite velvoittaa kaikkia aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä ja toteuttamisessa mukana olevia.

Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen perustuvaa yhteistyötä. Koteja kannustetaan osallistumaan yhteistyöhön ja edistetään huoltajien aktiivista roolia.

Aamu- ja iltapäivätoiminta ja perusopetus toimivat yhteistyössä ja kehittävät paikalliseen yhteistyöhön sopivia rakenteita ja toimintatapoja. Aamu- iltapäivätoiminta yhdessä oppilashuollon palveluita tuottavan henkilöstön kanssa tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Yhteisen päämäärän tulee näkyä myös yksittäistä lasta koskevien asioiden hoidossa, tiedonsiirrossa ja aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön osallistumisessa tarpeen mukaan lasta koskeviin neuvotteluihin huoltajien luvalla. Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus luo pohjan hyvälle yhteistyölle ja tiedottamiselle. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsella voi olla huoltajan, opettajan ja ohjaajan kesken sovittavalla tavalla mahdollisuus läksyjen tekoon.

Yhteystiedot julkaistaan koulujen omissa lukuvuositedotteissa ja toiminta on osa lukuvuosisuunnitelmaa. Ohjaajien ja kotien yhteistyön periaatteista ja käytännöistä sovitaan toiminnan alkaessa. Lapsille ja vanhemmille järjestetään toiminnan alkaessa mahdollisuus tutustua aamu- ja iltapäivätoimintaan.

3.2. Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee olla sekä kasvuympäristönä että ilmapiiriltään kiireetön ja turvallinen. Tavoitteena on, että jokainen kokee olevansa hyväksytty ja arvostettu omalla itsenään. Lasta ohjataan ilmaisemaan erilaisia tunteita ja oppimaan niiden säätelyä. Ihmissuhteiden pysyvyys edistää niin lapsen kokemusta turvallisuudesta kuin ohjaajan mahdollisuutta tukea hänen kehitystään. On tärkeää, että toiminnassa lapsilla on mahdollisuus sekä levähtämiseen ja rauhoittumiseen että ulkoiluun ja fyysiseen aktiivisuuteen. Maittava välipala ja ympäristön viihtyisyys lisäävät hyvinvoinnin kokemusta.

Koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteiset linjaukset tukevat ja vahvistavat lasten hyvinvointia ja sosiaalista kehitystä. Lasten tarpeet huomioonottava moniammatillinen yhteistyö edesauttaa myös aamu- ja iltapäivätoiminnan ryhmien muodostamista ja lasten sijoittelua ryhmiin. Tavoitteena on muodostaa lasten päivästä ehjä kokonaisuus.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa noudatetaan koulun järjestyssääntöjä ja muita koulussa sovellettavia sopimuksia. Yhteisten sääntöjen ja rajojen tarkoituksena on antaa lapselle kokemus turvallisuudesta ja välittämisestä. Niiden tarkoituksena on selkeyttää aikuisen vastuuta ja myös lapsen vastuuta siitä, että kaikilla on hyvä olla toiminnassa mukana. Lapsen tulee ikätasonsa mukaisesti saada myös itse osallistua yhteisten sääntöjen ja sopimusten tekemiseen.

3.3. Eettisen kasvun tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen eettistä kasvua ja käsitystä ihmisten yhdenvertaisuudesta. Toiminnan eettisenä lähtökohtana on Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritelty perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet. Eettisen kasvun tukemisessa on tärkeää aikuisen antama käyttäytymisen malli, keskinäiset vuorovaikutussuhteet sekä arkipäivän tilanteissa kohdattavat eettiset kysymykset.

Lasta tulee ohjata vastuuseen:

- omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista
- toisten hyvinvoinnista, siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista
- oman käyttäytymisen aiheuttamista seurauksista ja tunteista sekä itselle että toisille
- ryhmän toimintaan liittyvistä sopimuksista ja annettujen ohjeiden noudattamisesta
- suhtautumisesta ympäristöön, luontoon ja kestävään elämäntapaan

Yhteisöllinen vastuun, luottamuksen ja huolenpidon ilmapiiri aamu- ja iltapäivätoiminnassa edistää eettistä kasvua. Eettisessä kasvatuksessa hyödynnetään ryhmän vuorovaikutusta, eri tilanteisiin liittyviä keskusteluja, taiteen, leikin ja liikunnan

tarjoamia mahdollisuuksia sekä esteettisiä kokemuksia ja toiminnallisuutta. Lasta ohjataan menettelytapoihin, joilla mahdollisia ongelmatilanteita voidaan käsitellä myönteisesti ja ratkaisukeskeisesti. Lapsen kanssa käydään keskustelu, joka kirjataan Wilmaan. Lisäksi asiasta keskustellaan huoltajan kanssa puhelimitse tai lapsen hakemisen yhteydessä.

3.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Toiminnassa tulee luoda tilanteita, jotka antavat lapsille mahdollisuuden päästä mukaan toiminnan suunnitteluun tai mahdollisuuden tulla kuulluksi. Toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee huomioida tyttöjen ja poikien kehityksen erot ja erilaiset tarpeet.

Huomiota kiinnitetään erityistä tukea tarvitsevien ja eri kulttuuritaustaisten lasten osallistumisen edistämiseen. Lasten tulee ikätasonsa mukaisesti saada itse osallistua yhteisten sääntöjen ja sopimusten muotoiluun ja saada kokemuksia osallisuudesta.

Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ehkäisevät kiusaamista ja syrjäytymistä. Tavoitteena on, että syrjäytymistä aiheuttavat tekijät havaitaan mahdollisimman varhain ja järjestetään tarvittavaa tukea. Tässä onnistuminen edellyttää monialaista yhteistyötä aamu- ja iltapäivätoiminnan, sosiaali- ja terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja kodin kesken. Tarvittaessa toiminnassa voidaan käyttää myös koulun oppilashuollon tarjoamia palveluita.

Toiminnassa varaudutaan ennalta myös ennalta arvaamattomiin ja yllättäviin tilanteisiin, kuten esim. miten toimitaan, jos lasta ei haeta iltapäivällä kotiin ja vanhempiin ei saada yhteyttä tai sattuu muuta sellaista, joka velvoittaa ohjaajia lastensuojelullisiin toimenpiteisiin.

4. Toiminnan sisällöt ja painotukset

Laadukas aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö muodostuu lasten kannalta ehyeksi ja monipuoliseksi kokonaisuudeksi. Sen avulla vahvistetaan lasten osallisuutta ja toiminnan yhteisöllisyyttä. Toiminta tarjoaa kasvua ja kehitystä tukevaa sosiaalista vuorovaikutusta, ilon ja virkistykseen kokemuksia, esteettisiä kokemuksia ja mahdollisuuden kehittää erilaista osaamista.

Sisältöjä valittaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota lasten ikätason mukaiseen kasvuun ja kehitystä tukevaan leikkiin, luovaan toimintaan ja myönteisiin elämyksiin. Liikkuminen ja ulkoilu sekä rentoutuminen ja levähtäminen ovat toiminnassa tärkeitä. Myös välipalan nauttimiseen liitetään kasvatuksellista ohjausta. Lapsia ohjataan tarkoituksenmukaiseen ateriarjettiin sekä hyviin ruokavalintoihin ja ruokailutapoihin kiireettömässä ympäristössä.

Monipuolisella sisältötarjonnalla vahvistetaan lasten kulttuurista identiteettiä. Suomalaiseen ja muihin, lasten eri kulttuuritaustoihin liittyviin perinteisiin tutustutaan mm. laulujen, leikkien ja juhlien avulla. Sisältö voi liittyä erilaisiin tavoitteellisiin harrastuksiin ja muuhun kehitystä tukevaan toimintaan. Toiminta voi tarjota lapsille mahdollisuuden myös oman harrastuksen löytämiseen. Koulun kerhotoimintaan ja taiteen perusopetukseen osallistuminen voi olla osa lapsen aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta koostuu seuraavista sisällöllisistä kokonaisuuksista:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu ja lepo
- kulttuuri ja perinteet
- käden taidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit perusopetukseen osallistuminen voi olla osalapsen aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Toiminnan sisältöihin vaikuttavat myös käytössä olevat tilat, toiminnalle annetut taloudelliset resurssit ja toteuttajien omat vahvuudet. Ohjaajat määrittelevät ja suunnittelevat yhteistyössä vastuuohjaajan kanssa toiminnan yleiset sisällöt ja toimintamuodot. Viikko/päiväsuunnitelmasta vastaavat toimipisteiden ohjaajat. Sisältöjen tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Sisältöjen painotus sovitaan toimipisteittäin.

5. Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Aamu- ja iltapäivätoiminta vahvistaa lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Silloinkin, kun kyse on tukea tarvitsevista lapsista, toiminnan järjestämisen ja toteuttamisen lähtökohtana ovat aamu- ja iltapäivätoiminnan yleiset tavoitteet ja sisällöt. Työskentelytapojen ja toimintaympäristön suunnittelussa tulee ottaa huomioon lasten ikä ja kehitysvaihe sekä yksilölliset tarpeet. Toiminnan tulee tukea itsetunnon ja omatoimisuuden kehitystä, sosiaalista kasvua sekä itsenäistymistä lasten omien edellytysten mukaisesti. Lapsia kannustetaan aloitteellisuuteen ja aktiivisuuteen. Heille tarjotaan mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin ja yhdessä toimimiseen. Mahdollisissa haastavissa tilanteissa voidaan moniammatillisella yhteistyöverkostolla turvata lapsen hyvä kokonainen päivä kuormitustekijät huomioiden.

Tärkeitä asioita aamu- ja iltapäivätoiminnassa tukea tarvitseville lapsille on:

- toiminnan ja ajankäytön suunnittelu ja selkeys (strukturointi)
- tilanteiden ennakointi
- vapaan ja ohjatun leikin merkitys
- monipuolinen toiminta ja toiminnalliset työtavat
- liikunta, pelit ja leikit
- yhdessä toimimisen taidot ja myönteinen vuorovaikutus

Tilojen ja välineiden tulee olla myös tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin sopivia. Huomiota kiinnitetään muun muassa tilojen kokoon, muunneltavuuteen ja esteettömyyteen sekä kulkureittien toimivuuteen. Oikein suunnitelluilla ratkaisuilla tuetaan lasten omatoimista ja helppoa liikkumista ja toimimista tiloissa. Värien käytöllä ja valaistuksella voidaan vaikuttaa ympäristön hahmottamiseen ja antaa virikkeitä. Toiminnassa huolehditaan aina lasten psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta.

Ohjaajien ammatillista osaamista työskentelyssä tukea tarvitsevien lasten kanssa vahvistetaan mm. perehdytyksen avulla. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös erityisopettajien tai oppilashuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla. Yhteistyö koulun kanssa lisää oppilaantuntemusta ja täydennyskoulutus varmistaa osaamista.

5.1. Aamu- ja iltapäivätoiminta yleisen, tehostetun ja erityisen tuen oppilaat

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä (Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)). Lain ja Opetushallituksen laatimien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muuttaminen ja täydentäminen,

määräys 50/01/2010) mukaisesti oppilaan saama tuki voidaan jakaa yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Ne ovat laajuudeltaan ja kestoltaan erilaisia tukiratkaisuja.

Aamu- ja iltapäivätoiminta voi tarvittaessa olla osa perusopetuksessa oppilaalle annettavaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa tuen tasot määritellään seuraavasti: Yleinen tuki on osa kaikkea oppilaan kasvatusta, opetusta ja ohjausta. Tuen tarve on silloin luonteeltaan yleensä lyhytaikaista, oppilas voi tarvita vain yhtä tukimuotoa, kuten tukiopetusta tai osa-aikaista erityisopetusta.

Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, annetaan tehostettua tukea hänelle laaditun, pedagogiseen arvioon perustuvan kirjallisen oppimissuunnitelman mukaisesti. Tehostettu tuki on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki.

Erytystä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Erityisen tuen antamisesta tehdään hallintopäätös, joka perustuu pedagogiseen selvitykseen. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), josta on käytävä ilmi erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen.

5.2. Erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta Kempeleessä

Oppilaat, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, ovat oikeutettuja saamaan aamu- ja iltapäivätoimintaa koko perusopetuksen ajan. Kunta päättää toiminnan laajuudesta. Erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Aamu- ja iltapäivätoimintaa voidaan järjestää tarvittaessa oman ikäkauden mukaisissa ryhmissä. Asiakasmaksut ja kuljetukset on määritelty suunnitelman kohdassa 2.

Kempeleessä APIP-toimintaa järjestetään kaikille pidennetyn oppivelvollisuuden erityisen tuen oppilaille 1.–9. luokilla. Muiden erityisen tuen oppilaiden kohdalla käytetään asiantuntijalausannon perusteella tapauskohtaista harkintaa. Toiminta ja siihen liittyvät oppilaan kuljetukset ovat erityishuoltolain perusteella maksutonta 3.–9. luokkalaisille, mikäli tarve on kirjattu lapsen erityishuolto-ohjelmaan.

5.4. Yhteistyö toiminnan järjestämisessä

Toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa yhteistyö huoltajan, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Huoltajan ja mahdollisesti koulun henkilöstön kanssa sovitaan, miten tehostettua tai erityistä tukea saavan oppilaan tarpeet sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Moniammatillinen yhteistyö lisää edellytyksiä oppilaan riittävään tukemiseen.

Tehostetun tuen aikana käytettävä oppimissuunnitelma sekä erityiseen tukeen kuuluva henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) voivat tarvittaessa sisältää kuvaukset oppilaan osallistumisesta aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa. Niissä voidaan kuvata, miten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet ja toimintamallit tukevat oppilaan kehitystä. Tällä tavoin oppilaan päivästä muodostuu kasvatuksellinen kokonaisuus.

6. Henkilöstö

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998).

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajina toimivat koulujen koulunkäyntiohjaajat. Lapsiryhmän ohjaajalta vaaditaan lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä säädetyn lain 504/2002 mukaisen todistuksen esittäminen.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien tukena on perehdyttämiskansio, joka sisältää:

- APIP-toimintasuunnitelman
- APIP-toiminnan vuosikellon
- toimintaan liittyvät kaavakkeet
- muut koulun ja toiminnan kannalta tarpeelliset ohjeistukset

Esimies perehdyttää kansion avulla yleistasoisesti uudet työntekijät. Lähiperehdytys arjen käytäntöihin toteutetaan vertaisohjauksella toisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien toimesta. Kaikkien aamu- ja iltapäivätoiminnassa toimivien henkilöiden kanssa

käydään läpi henkilötietojen käsittelyyn, salassapitoon, vaitiolovelvollisuuteen, lastensuojelulain velvoitteisiin ja muuhun turvallisuuteen liittyviä asioita.

7. Toiminnan tietojen keruu ja arviointi

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestävän kunnan tulee hyväksyä perusopetuslaissa tarkoitettua aamu- ja iltapäivätoimintaa varten toimintasuunnitelma, joka on laadittu perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Toimintasuunnitelman tarkoituksena on tukea aamu- ja iltapäivätoiminnan paikallista järjestämistä ja kehittämistä sekä lisätä toiminnan suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä. Toiminnan arviointikäytännöt mainitaan osana aamu- ja iltapäivätoiminnan vuosikelloa.

7.1. Toiminnan sisäinen arviointi

Toimintaa kehitetään siitä saatavan palautteen pohjalta. Palautetta kerätään huoltajilta, oppilailta ja ohjaajilta ja tarvittaessa opetushenkilöstöpalautekyselyn kohdetta vaihdellen. Laadukas toiminta vaatii toiminnan jatkuvaa seuranta, mutta myös ohjaajien omaa kykyä arvioida työtään. Ohjaajilla on mahdollisuus arvioida työtään paitsi päivittäin reflektoiden, myös esihenkilön kanssa käytävissä kehityskeskusteluissa.

7.2. Toiminnan ulkopuoliseen arviointiin osallistuminen ja tulosten julkistaminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan arvioimiseen velvoittaa perusopetuslaki. Laki velvoittaa kunnan arvioimaan antamaansa tai hankkimaansa aamu- ja iltapäivätoimintaa, osallistumaan toimintansa ulkopuoliseen arviointiin sekä julkistamaan arvioinnin keskeiset tulokset. Sekä sisäisten että ulkoisten kyselyjen tulokset tiedotetaan huoltajille. APIP-toiminnasta raportoidaan vuosittain opetushallitukselle toiminnan laajuus rahoituksen perusteeksi.

Palautekyselyn sisältö (koulukohtainen):

1. Oppilaan nimi
2. Mitä pidätte toiminnan kannalta tärkeänä?
3. Miten kehittäisitte toimintaa?
4. Ajatuksia aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä. Mikä on toiminut hyvin ja missä on kehittämistarpeita?
5. Kokonaisuuden onnistuminen (liukuva arviointi)

